

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 241/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obce Nitrianske Hrnčiarovce, zastúpenej advokátom Romanom Heinrichom, advokátskou kanceláriou Advokáti Heinrich s. r. o., Lombardiniho 22/B, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 2/2015 z 28. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obce Nitrianske Hrnčiarovce o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2016 doručená sťažnosť obce Nitrianske Hrnčiarovce (ďalej aj „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy

s v tom čase platnými právnymi predpismi prevedená na právneho predchodcu sťažovateľky, a to darovacou zmluvou z 1. apríla 1966, pričom s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 837/1998 zo 17. novembra 1999 zotrúva aj na názore o možnosti oprávnenej držby pozemku, ktorá je v rozpore s údajmi v katastri nehnuteľností, prípadne bývalej pozemkovej knihy alebo evidencii nehnuteľností. Poukazuje pritom na stály zápis spornej parcely v pozemkovej knihe vo výmere pred jej parceláciou pre obyvateľov obce, v dôsledku čoho považuje zápis v pozemkovej knihe za nedôveryhodný a neodôvodňujúci nedobromyseľnosť jej držby. Odvolávajúc sa na vykonané svedecké výpovede uvádza, že skutočnosť, že *«Darovacia zmluva zo dňa 1.4.1966 nebola „právne perfektná“, t.j. že na jej základe nebol zapísaný vklad vlastníckeho práva na Československý štát, môže mať právne dôsledky čo do vzniku vlastníckeho práva na základe zmluvy (teda že vlastnícke právo neprešlo na základe zmluvy), avšak neovplyvňuje to možnosť vzniku vlastníckeho práva na základe vydržania»*. Taktiež poukazuje na v konaní predložené dohody o prevode pozemkov vyčlenených zo spornej parcely (ešte v pôvodnej výmere) do osobného užívania fyzických osôb, kde ako prevádzajúci je uvedený *„Československý štát v zastúpení MNV... Skutočnosť, že [redacted] nebolo právnym nástupcom a neprešlo na neho vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti od akéhokoľvek družstva z [redacted] de facto potvrdzuje aj skutočnosť, že za 45 rokov od vzniku právneho predchodcu, od ktorého žalovaný odvodzuje svoje postavenie (od 28.7.1958) sa nikdy nepokúšalo [redacted] zosúladiť stav v evidencii nehnuteľností tak, aby ako vlastník týchto nehnuteľností bolo evidované [redacted], hoci ak by ním naozaj bol, tak mu právne predpisy takúto povinnosť ukladali a ako socialistická organizácia by za daného režimu takýto zápis určite musela vykonať a aj vykonala. Skutočnosť, že tak nebolo vykonané, ani pokúsené vykonať zo strany [redacted], [redacted], [redacted], potvrdzuje, že vlastníkom predmetných nehnuteľností z vyššie uvedených dôvodov [redacted] nebolo, ale bol ním štát.“*

Vo vzťahu k rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľka popiera ako rozporný s vykonaným dokazovaním jeho záver, že *„ani z jednej výpovedi svedkov nevyplýva, že by*

existoval právny titul, na základe ktorého by navrhovateľ vlastnícke právo nadobudol“, pričom poukazuje na to, že všetky subjekty [svedkovia, JRD III. typu [REDACTED] a jeho právny nástupca (t. j. úpadca), MNV, užívatelia, resp. vlastníci rozparcelovaných pozemkov, obec [REDACTED]] akceptovali darovaciu zmluvu z 1. apríla 1966 a podľa nej sa aj správali. Najvyšší súd sa podľa sťažovateľky k označenej darovacej zmluve, k hlásenke zmien č. 10/1985 zo 6. júna 1985, na základe ktorej mala byť prevedená zmena užívateľa spornej parcely, ani k podstatným svedeckým výpovediam preukazujúcim jej právo „*žiadnym spôsobom nevyjadril*“, čo považuje za zásadný nedostatok celého napadnutého rozsudku. Poukazuje tiež na nesprávnosť a nelogickosť záveru najvyššieho súdu vo vzťahu k spornej darovacej zmluve, keďže táto zmluva „*je práve tým právnym titulom, ktorý zakladá dobromyseľnú držbu právneho predchodcu žalobcu, od ktorého odvodzuje svoj žalobný nárok samotný žalobca*“, ako aj záveru o nepreukázaní úmyslu vzdať sa vlastníckeho práva k spornej parcele derelikciou, ktorý je podľa jej názoru v priamom rozpore s výsluchom všetkých svedkov, na ktoré odkazuje samotné odôvodnenie napadnutého rozsudku.

S prihliadnutím na uvedené považuje sťažovateľka napadnutý rozsudok najvyššieho súdu za arbitrárny, a tak porušujúci základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 dohovoru. V dôsledku zásahu do svojich vlastníckych práv sťažovateľka tvrdí, že napadnutým rozsudkom bolo porušené jej základné právo vlastníť majetok v zmysle § 20 ods. 1 ústavy, ako aj právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Vzhľadom na skutočnosť, že sporná parcela ešte nebola speňažená správcom v rámci konkurzného konania, je toho názoru, že namietané porušenie jeho základných práv a slobôd je možné rozhodnutím ústavného súdu napraviť. Keďže správcovi konkurznej podstaty nič nebráni v predaji spornej nehnuteľnosti, sťažovateľka ústavnému súdu navrhuje aj vydanie dočasného opatrenia, ktoré vykonateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ako aj rozsudku krajského súdu odloží až do rozhodnutia ústavného súdu o samotnej sťažnosti.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd svojím rozhodnutím vyslovil, že jej základné právo „*na súdnu ochranu podľa článku 46 Ústavy SR, právo*

na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“, ako aj základné právo „vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 3Obo/2/2015 z 28. 1. 2016 porušené bolo“, zrušil rozsudok najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a sťažovateľke priznal úhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,79 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne... prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd poznamenáva, že prípadné porušenie práva na súdnu ochranu podľa siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a jeho porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru je potrebné posudzovať spoločne a niet medzi nimi zásadných odlišností.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Ústavný súd realizujúc prieskum napadnutého rozsudku z hľadísk, ktoré ústavný prieskum súdnych rozhodnutí pripúšťa, sa oboznámil so závermi napadnutého rozsudku, z ktorých vyplýva, že najvyšší súd považoval za základnú otázku pre posúdenie správnosti rozhodnutia to, či „žalobca preukázal jeho vlastníctvo k pozemku parcele č. [REDAKOVANÉ], ktorého vylúčenia sa z konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ] domáhal...

Najvyšší súd Slovenskej republiky v zrušujúcom uznesení č. k. 3Obo/60/2012 zo dňa 13. 08. 2013, ktorým rozsudok č. k. 8Cbi/39/2009-160 zo dňa 24. 05. 2012, ktorým prvostupňový súd rozhodol tak, že žalobu zamietol, zrušil a stotožnil sa s právnym názorom súdu prvého stupňa, že domnienka držiteľa, že vec mu patrí sa musí opierať o niektorý právny úkon, alebo inú právnu skutočnosť, na základe ktorých podľa jeho presvedčenia vec nadobudol. Odvolací súd sa stotožnil s vysloveným právnym záverom prvostupňového súdu,

že ani z jednej výpovedi svedkov nevyplýva, že by existoval právny titul, na základe ktorého by navrhovateľ vlastnícke právo k spornej parcele nadobudol. Za jediné spochybnenie tohto právneho záveru, odvolací súd označil konkrétne nevykonanie dôkazu požadovaného navrhovateľom a to výsluch svedka pána Kováča, ktorý bol v určitom období vo funkcii predsedu MNV. “.

Najvyšší súd následne opísal procesný postup krajského súdu po zrušení jeho skoršieho rozsudku, predovšetkým, že prostredníctvom dožiadaného Okresného súdu Nitra vykonal výsluch svedka, ktorého bol povinný vypočuť, a na nariadenom pojednávaní aj ďalších svedkov navrhnutých sťažovateľkou, a tiež že Okresný úrad Nitra požiadal o oznámenie, za akých okolností došlo k zápisu Československého štátu MsNV v Nitre do evidencie nehnuteľností ako užívateľa spornej parcely. Nadväzne na uvedené najvyšší súd právne uzavrel, že „svedkovia v podstate totožne prehlásili, že družstvo pozemok nikdy nevyužívalo, že pozemok neskôr patril štátu a že došlo k prerozdeleniu a rozparcelovaniu pozemku. Pravdou je však aj to, že nepoukázali na žiadny písomný dôkaz preukazujúci k spornému vlastníctvu, vlastníctvo štátu. Prvostupňový súd v novom konaní zabezpečil výpoveď svedka pána [REDAKOVANÉ], ale ani z jeho výpovede nebolo preukázané vlastníctvo štátu k pozemku riadnym hodnoverným písomným dôkazom. Konajúci súd v odôvodnení rozhodnutia dospel k správne záveru, že i keď sa v evidencii nehnuteľností uvádzalo, že štát je v zastúpení MsNV iba užívateľom podľa hlásenia zmien zo dňa 06. 06. 1984, ktorá skutočnosť preukazuje, že túto parcelu užíval, ale nebolo preukázané na základe čoho, došlo k tejto zmene. Hlásenka, ktorá je v spise založená vo fotokópii takýto doklad na základe čoho došlo k zmene užívateľa Čsl. štát ako hodnoverný dôkaz nahradiť nemôže.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s vysloveným právnym názorom v napadnutom rozhodnutí, že žalobca preukázal nadobudnutie k spornej nehnuteľnosti iba darovacou zmluvou a že si v zmysle založených dôkazov v spise musel byť vedomý, že vlastníkom parcely je družstvo a on ju mal iba v užívaní.

Čo sa týka tvrdenia navrhovateľa, že ak nedošlo k nadobudnutiu vlastníctva darovacou zmluvou a ani vydržaním, mohlo dôjsť k derelikcii, keďže družstevníci dali minimálne najavo konkludentným správaním, že tento pozemok je pre nich užívateľský nevhodný, odvolací súd sa stotožnil s vysloveným právnym názorom, že týmto nebol

preukázaný úmysel vzdať sa vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zapísanej v pozemkovej knihe vl. č. 2.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle uvedených skutočností dospel k záveru, že žalobca jeho vlastnícke právo k nehnuteľnosti, ktorej sa vylúčenia z konkurznej podstaty žalovaného domáha, nepreukázal žiadnym hodnoverným právnym úkonom a preto konajúci súd rozhodol v súlade so zákonom, keď žalobu o vylúčenie z konkurznej podstaty spornej parcely č. 1472/2, ako právne nedôvodnú zamietol.“.

Ústavný súd konštatuje, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu vydaný vo veci sťažovateľky považuje za ústavne udržateľný a svojimi účinkami zlučiteľný s obsahom základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie.

K námietke sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku ústavný súd poznamenáva, že v danom prípade išlo o druhé rozhodnutie najvyššieho súdu v danej veci, pričom už v skoršom zrušujúcom uznesení najvyšší súd uviedol odpovede na argumentáciu sťažovateľky, pokiaľ ide o okolnosti zápisu spornej parcely do súpisu konkurznej podstaty úpadcu, ako aj pokiaľ ide o nenaplnenie podmienok vydržania vlastníckeho práva sťažovateľkou, resp. jej právnym predchodcom, a to najmä podmienky existencie právneho titulu, z ktorého by bolo možné odvodzovať dobrú vieru, že sporná parcela držiteľovi vzhľadom na všetky okolnosti patrí. Všetky tieto dôvody najvyšší súd popísal aj v napadnutom rozsudku na strane 8 až 11 odôvodnenia, pričom svoje konečné právne závery na tieto dôvody v podstate naviazal, čím ich v zásade len doplnil s ohľadom na už skôr vyslovené právne závery, ktoré sa na prípad sťažovateľky vzťahujú.

V tejto súvislosti ústavný súd v nadväznosti na § 219 ods. 2 OSP tiež zdôrazňuje, že odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie tvoria z hľadiska predmetu konania jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08 a iné). Vzhľadom na potvrdenie rozsudku krajského súdu rozsudkom najvyššieho súdu preto pri hodnotení ústavnej konformnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku ústavný súd prihliadal na všetky právne odpovede, ktoré všeobecné súdy sťažovateľke v danej veci poskytli. Pokiaľ sa teda najvyšší súd

v napadnutom rozsudku vyjadril len ku kľúčovým právnym otázkam so zameraním sa na novovykonalé dôkazy, pričom v ostatnom sa v podstate stotožnil s právnymi názormi krajského súdu, ako aj už so skôr vyslovenými vlastnými právnymi názormi vyjadrenými v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení, takéto jeho rozhodnutie nemožno považovať za neodôvodnené, a tak porušujúce základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ústavy, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru. Na tomto mieste ústavný súd pripomína, že judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby bola v odôvodnení rozhodnutia daná odpoveď na každý argument strany, osobitná odpoveď sa však vyžaduje na argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový (Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Pokiaľ ide o ďalšie sťažovateľkou formulované námietky vo vzťahu k rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že tieto sa v zásade zhodujú s odvolacím dôvodom formulovanými sťažovateľkou v jej odvolaní proti rozsudku krajského súdu a týkajú sa právneho posúdeniu meritórnych otázok jej prípadu. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04). V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre tiež zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (podobne II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Vzhľadom na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní iných než ústavných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí.

V prípade sťažovateľky bolo rozhodujúce posúdenie, či sťažovateľka preukázala naplnenie podmienok pre vydržanie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, pričom sťažovateľka namietala hodnotenie v tomto smere ňou produkovaných dôkazov. Zatiaľ čo

najvyšší súd a pred ním krajský súd dospel v podstate k názoru, že zo svedeckých výpovedí, ako aj z predložených listinných dôkazov nebol bez pochybností preukázaný právny titul nadobudnutia tejto nehnuteľnosti Československým štátom ako právnym predchodcom sťažovateľky, sťažovateľka tvrdila opak, dovolávajúc sa vstupu jej právneho predchodcu do oprávnenej držby, a to na základe predloženej listiny [REDACTED] z 1. apríla 1966, označujúc ju za darovaciu zmluvu. Krajský súd však vo svojom rozsudku, ktorý najvyšší súd napadnutým rozsudkom ako vecne správny potvrdil, dôvodil najmä tým, že list „[REDACTED] zo dňa 1.4.1966, v ktorom sa uvádza, že JRD daruje nehnuteľnosť parc. č. [REDACTED] čsl. štátu nie je možné považovať za právny úkon, ktorý by mohol zakladať dobrú vieru právneho predchodcu navrhovateľa, že od tohto okamihu mu vec patrí. Zástupcovia [REDACTED] a MNV si museli byť vedomí, že takýto úkon nespĺňa zákonom požadované náležitosti a to aj v tom prípade, že nemali právnické vzdelanie. Súd sa stotožnil s názorom odporcu, že už z titulu svojich funkcií a činností z nich vyplývajúcich, mohli a mali mať vedomosť, či takýto úkon spĺňa náležitosti darovacej zmluvy v zmysle vtedy platných predpisov. Zo samotného listu je zrejmé, že obe strany si boli vedomé, že postupovať sa má v zmysle vyhlášky č. 94/1965 Zb. o správe národného majetku. Proces nadobúdania do štátneho socialistického vlastníctva upravoval Hospodársky zákonník a citovaná vyhláška. Nemožno súhlasiť s názorom navrhovateľa, že vyhláška neupravovala družstevný majetok a preto sa na daný prípad nevzťahovala. V danom prípade malo ísť o prijatie bezplatného prevodu majetku do štátneho vlastníctva, pričom na prijatie ponuky bol príslušný Okresný národný výbor. Nemožno taktiež súhlasiť s tvrdením, že predmetný pozemok mal byť poskytnutý štátu pre účely obce, čo dalo oprávnenie MNV takýto dar prijať.

Dobromyseľnosť právneho predchodcu navrhovateľa nebola preukázaná ani výsluchom [REDACTED], ani výsluchom ďalších svedkov. Konkrétne k listine, ktorá má byť darovacou zmluvou sa vyjadril iba vypočutý svedok [REDACTED]. Jeho výpoveďou mal súd za preukázané, že považoval predmetnú parcelu za obecnú a k prevodu došlo zmluvou. Ako predseda MNV si však musel byť vedomý, že takáto listina žiadne právne skutočnosti nezakladá. Ďalší vypočutý svedok [REDACTED] si pamätal, že na jednej schôdzi družstva sa hovorilo o dohode a zmluve medzi družstvom a MNV. Z tejto výpovede však nie

je možné vyvodit' záver, že sa jednalo o predmetnú parcelu a že v skutočnosti došlo k uzatvoreniu takého právneho úkonu, ktorý by strany zaväzoval. Ďalší vypočutí svedkovia sa k otázke vlastníctva k predmetnej parcele nevedeli vyjadriť.

Z výsluchu svedkov je preukázané, že pozemok nikto neužíval, slúžil verejnosti, pozemok nebol obrábaný a keďže pôvodne išlo o rozsiahlu parcelu, časť, ktorá sa geometrickým plánom odčlenila, bola v určitých etapách vyčlenená na stavebné pozemky a predávaná. Odtiaľ pramení aj presvedčenie svedkov, že muselo dôjsť k nejakej dohode, na základe ktorej nadobudol vlastníctvo navrhovateľ. Ak sa navrhovateľ uchopil držby nehnuteľnosti na základe subjektívneho presvedčenia o nejakej dohode o prevode nehnuteľností v presne neurčenom čase, resp. tvrdenia jeho predkov, nemôže byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí.“

Citované právne úvahy podľa názoru presvedčivo odôvodňujú právne závery konajúcich všeobecných súdov, ktoré sú vo veci sťažovateľky kľúčové a nemožno ich hodnotiť ako svojvoľné. Ústavný súd zistil, že najvyšší súd pri ustálení svojich právnych záverov vychádzal z pomerne rozsiahlo zisťovaného skutkového stavu, ktorý konajúce súdy vo svojich rozhodnutiach podrobne opísali a pri formovaní záverečného úsudku o predmete konania náležite vyhodnotili. Kľúčové pri týchto záveroch všeobecného súdu nebolo, že by pozemok nebolo možné vydržať v rozpore s údajmi zapísanými v evidencii nehnuteľností, preto táto námietka sťažovateľky (rovnako ako jej ostatné námietky) nie sú spôsobilé zvrátiť výsledok napadnutého konania.

K námietkam sťažovateľky vo svojej podstate spochybňujúcim hodnotenie vykonaných dôkazov najvyšším súdom ústavný súd poukazuje na svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť, v rámci ktorej judikoval (I. ÚS 67/06), že zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplýva z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy. Pokiaľ všeobecné súdy ústavné garancie obsiahnuté najmä čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov realizované všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011, III. ÚS 230/2012).

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd prihliadal na všetky relevantné skutočnosti a jeho hodnotenie dôkazov nevykazuje podstatné odchýlky od pravidiel logického uvažovania, ktoré by vyústili do nezrozumiteľného alebo nejasného záveru. Analýzou rozhodnutia najvyššieho súdu a jeho odôvodnenia dospel ústavný súd k záveru, že pokiaľ sa aj podrobne nezaoberal všetkými námietkami sťažovateľky formulovanými v jej odvolaní, na relevantné otázky prípadu poskytol adekvátnu odpoveď, čím naplnil ústavno-procesné princípy vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé konanie zaručených označenými ustanoveniami ústavy a dohovoru. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom uvedeným v napadnutom rozsudku nestotožňuje, sama osebe nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (napr. II. ÚS 54/02).

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti. Ústavný súd nie je ani opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle judikatúry ústavného súdu by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Okolnosti prevažne skutkového charakteru, ktorým sa sťažovateľka vo svojej sťažnosti podrobne venuje s cieľom zvrátiť pre ňu nepriaznivé právne posúdenie vecí, však

neodôvodňujú záver o tom, že by sa najvyšší súd dopustil takých zjavných omylov v právnom posúdení na prípad dopadajúcich relevantných právnych noriem, ktoré by bolo možné považovať za nezlučiteľné s obsahom základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Uvedené platí aj v prípade, keď sa vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľky uberala iným smerom ako právny názor najvyššieho súdu (a rovnako tak aj krajského súdu), ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľka nesúhlasí, ale rozhodnutie dostatočne odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru o absencii akejkoľvek príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, na základe čoho odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy má každý právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Sťažovateľka tvrdí, že nepriznaním ňou uplatneného práva na vylúčenie spornej parcely z konkurznej podstaty úpadcu najvyšší súd zasiahol aj do jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1

dodatkového protokolu, keďže uvedený pozemok môže správca konkurznej podstaty speňažiť.

Pre priznanie právnej ochrany právu sťažovateľky bol v danej veci podstatný právny záver týkajúci sa predbežnej otázky v súvislosti s nadobudnutím vlastníckeho práva k spornej parcele právnym predchodcom sťažovateľky na základe splnenia podmienok ustanovených Občianskym zákonníkom pre vydržanie vlastníckeho práva. Najvyšší súd sa však v spojení s rozsudkom krajského súdu otázkami splnenia podmienok vydržania náležite zaoberal a svoje právne závery dostatočne (t. j. ústavne konformne) odôvodnil aplikujúc vo veci relevantné hmotnoprávne normy, ako aj právny výklad vyplývajúci z ustálenej judikatúry všeobecných súdov. Zohľadňujúc preto už uvedené právne závery, ktoré na tomto mieste nie je potrebné opakovať, ústavný súd zastáva názor, že rozsudkom najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. práva na ochranu majetku zaručeného čl. 1 dodatkového protokolu.

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky (najmä o návrhu na vydanie dočasného opatrenia) v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2016